

3. Odpoveď ministra obrany Slovenskej republiky P. Gajdoša na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky K. Cséfalvayovej podanú 6. marca 2019 vo veci pripravovanej Dohody o obrannej spolupráci medzi Slovenskom a USA

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Peter Gajdoš
minister

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania:		
05-04-2019		
Číslo spisu. PNEOS-258/2019		
Listy: 71-	Prílohy: 7/4	
RZ	ZH	LU

Bratislava 03. apríla 2019
Č. p.: OdVPD-4-12/2019

Vážená pani poslankyňa,

ako reakciu na Vašu interpeláciu zo 6. marca 2019 vo veci medializovaných informáciami o čerpaní 105 miliónov dolárov na modernizáciu leteckých základní, si Vám dovoľujem uviesť nasledovne:

v júni 2014 vtedajšia administratíva prezidenta USA Baracka Obamu vytvorila tzv. Európsku iniciatívu odstrašenia (EDI), a to najmä v kontexte zhoršujúceho sa bezpečnostného prostredia v dôsledku vývoja vo východnej časti Ukrajiny.

Jej hlavným cieľom by pritom malo byť posilnenie vojenských spôsobilostí vybraných krajín, prioritne vo východnom krídle Organizácie Severoatlantickej zmluvy (NATO). Tu si však dovoľujem zdôrazniť, že EDI nie je iniciatívou NATO, ale výsostne národnou iniciatívou USA.

V máji 2017 boli v súvislosti s realizáciou EDI zo strany administratívy USA zverejnené prvotné informácie o návrhu rozpočtu USA pre túto iniciatívu na fiškálny rok 2018, pričom medzi potenciálnymi investičnými zámermi sa objavili aj letiská Taktického krídla Sliač a Dopravného krídla Kuchyňa. Celkový finančný objem investícií bol vyčlenený vo výške 46 mil. USD, so zameraním na:

- úpravy letiskových plôch na Sliači (22 mil. USD);
- úpravy letiskových plôch v Kuchyni (4 mil. USD);
- zvýšenie kapacity skladov pohonných hmôt v Kuchyni (20 mil. USD).

V roku 2018 bol zverejnený ďalší návrh rozpočtu USA pre iniciatívu EDI na fiškálny rok 2019, pričom v návrhu bol zohľadnený aj zámer USA (zdôrazňujem, že ide len o zámer USA) na výstavbu regionálneho muničného skladiska pre strednú Európu v počte 30 ks muničných skladov s potenciálnou alokáciou

v Kuchyni (s možnosťou navýšenia o ďalších 15 ks) v celkovej sume 59 mil. USD, ktoré by boli v užívaní USA. Uvedené programované sumy boli pritom v celkovom súčte vo výške verejne diskutovaných 105 mil. USD.

V tejto súvislosti si však dovoľujem zdôrazniť a upozorniť na skutočnosť, že do návrhu rozpočtu USA potenciálne hostiteľské krajiny (v tomto prípade SR) nevstupujú a tvorba rozpočtu prebieha autonómne, bez ich informovania. Finančné prostriedky sú pritom vyčlenené a verejne zo strany USA proklamované, no nie sú alokované, pričom Slovenskej republike neboli ani oficiálne ponúknuté.

Použitie týchto financií zo strany USA je však podmienené podpisom tzv. Dohody o obrannej spolupráci medzi USA a hostiteľskou/prijímajúcou krajinou.

Predmetom tejto dohody však nie je samotné poskytnutie finančných prostriedkov zo strany USA v súvislosti s modernizáciou vojenskej infraštruktúry, ani realizácia týchto projektov, ale osobitný status príslušníkov Armády USA, civilných zložiek, rodinných príslušníkov a ich dodávateľov na území SR, pričom táto dohoda zakladá medzi zmluvnými stranami práva a povinnosti na užívanie objektov, ktoré by boli zo strany USA potenciálne vybudované.

Samozrejme, v prípade, že by sa im takýchto práv dostalo, americká strana má logický záujem do týchto objektov, ktoré by boli v ich užívaní, investovať, resp. ich vystavať.

Vzhľadom na to, že USA podmieňuje potenciálnu realizáciu týchto projektov podpisom Dohody medzi SR a USA o obrannej spolupráci, Ministerstvo obrany SR dospelo k záveru, že prípadné práce na projektovej dokumentácii a samotných projektoch je v tomto smere možné vykonávať až po nadobudnutí právneho rámca, t. j. po samotnom podpise tejto dohody, o čom bol informovaný aj veľvyslanec USA v SR listom z 28. januára 2019. Samotné návrhy projektov pritom musia byť v súlade s operačnými požiadavkami ozbrojených síl SR a posilnením schopnosti SR zaistiť podporu hostiteľskej krajiny (tzv. Host Nation Support) pre ostatných spojencov v rámci Aliancie, ako záväzok SR voči NATO. Jednotlivé ustanovenia návrhu predmetnej dohody by však uvedenú schopnosť SR (poskytnutie tzv. Host Nation Support) naopak mohli obmedziť.

Pokiaľ ide o samotný proces dojednávania Dohody medzi SR a USA o obrannej spolupráci, Ministerstvu obrany SR bol jej návrh doručený prostredníctvom Medzinárodnoprávneho odboru Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR 23. novembra 2017.

Následne, som bol zo strany ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR listom z 12. januára 2018 požiadaný o spoluprácu počas celého procesu jej dojednávania, a to najmä z dôvodu, že v rámci jej prípravy, prerokovávaní a schvaľovania, bude potrebné zohľadniť viaceré významné zahraničnopolitické aspekty. Tejto požiadavke som vyhovel, o čom som informoval aj ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR listom z 27. februára 2018. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, zohľadňujúc charakter

prerokovávanej dohody a jej zásadný politický význam, následne minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR prevzal úlohu gestora v rámci jej dojednávania, čo potvrdil vydaním Smernice Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR k expertným rokovaniam o návrhu dohody medzi SR a USA o obrannej spolupráci z 11. októbra 2018, v ktorej sa v bode III. Druh medzinárodnej zmluvy a gestor, ods. 9 uvádza: „Vzhľadom na predmet úpravy Dohody, ktorý sa vecne dotýka viacerých ústredných orgánov štátnej správy, ako aj vzhľadom na zásadný politický význam Dohody gestorom je Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (ďalej ako „MZVaEZ“). MZVaEZ bude viesť rokovania s US stranou a zároveň medzirezortné rokovania so zástupcami vecne príslušných ústredných orgánov štátnej správy SR.“

Vzhľadom na skutočnosť, že pripomienky Ministerstva obrany SR neboli v rámci medzirezortných rokovaní a samotného procesu dojednávania návrhu dohody zo strany Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR zohľadnené, ako aj na základe skutočnosti, že Ministerstvo obrany SR nesúhlasí s neopodstatneným zvýhodnením príslušníkov Armády USA, civilných zložiek, ich rodinných príslušníkov a dodávateľov USA v porovnaní s príslušníkmi ozbrojených síl ostatných členských krajín NATO, a to s prihliadnutím na skutočnosť, že obdobnými výhodami nedisponujú žiadne ozbrojené sily členských krajín NATO ani v čase prípadnej pomoci SR v rámci zaisťovania kolektívnej obrany SR, Ministerstvo obrany SR prijalo rozhodnutie ukončiť participáciu na dojednávaní predmetného návrhu dohody, o čom bol informovaný aj minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR listom z 11. marca 2019. A to aj z dôvodu, že Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR v rámci procesu jej dojednávania presadzovalo a presadzuje potrebu jej uzatvorenia predovšetkým pre vytvorenie podmienok prítomnosti, vrátane nadštandardných výhod Armády USA na území SR, a to bez potreby viazania tejto dohody na akékoľvek potenciálne projekty, resp. ich realizáciu. Uvedené skutočnosti sú pritom v ostrom rozpore s medializovanými vyhláseniami, že zámerom uzatvorenia tejto dohody sú predovšetkým projekty modernizácie vojenskej infraštruktúry SR a nie prítomnosť Armády USA na jej území.

Ministerstvo obrany SR považuje za neprijateľné napr. akékoľvek prípadné obmedzenie užívania vojenskej infraštruktúry zo strany ozbrojených síl SR s cieľom zabezpečenia obranyschopnosti SR, čo zahŕňa aj obmedzenie ich užívania zo strany iných spojeneckých ozbrojených síl napr. v rámci kolektívnej obrany. V súlade s týmto postojom, Ministerstvo obrany SR zabezpečuje plnenie záväzkov vyplývajúcich z členstva SR v NATO a zároveň plne rešpektuje jednotné podmienky NATO pre vzájomné pôsobenie ozbrojených síl členských krajín NATO na ich území.

Tieto skutočnosti však nevylučujú fakt, že z hľadiska vzájomnej spolupráce Ministerstvo obrany SR považuje USA za strategického partnera SR a

vzájomná spolupráca ozbrojených síl je dlhodobo realizovaná na veľmi vysokej úrovni.

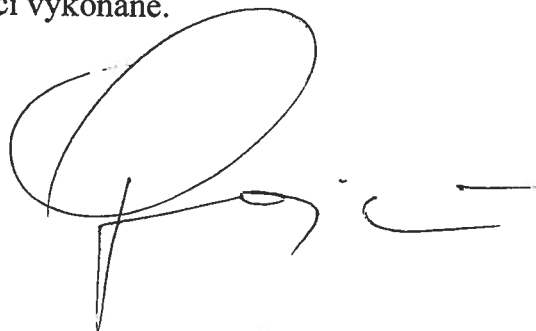
V tejto súvislosti si Vás zároveň dovoľujem ubezpečiť, že Ministerstvo obrany SR vždy víta a snaží sa využiť všetky možnosti upevnenia obranyschopnosti SR, ako aj rozvoja spolupráce v rámci NATO, v súlade s pro-atlantickým smerovaním SR. Z hľadiska svojej zákonom vymedzenej pôsobnosti je vždy pripravené podporiť zvýšenie kapacít obrannej infraštruktúry SR, avšak len v prípade, ak je v súlade s operačnými požiadavkami ozbrojených síl SR a ak v súvislosti s ním nie je potrebné splniť podmienky, ktoré by obmedzili suverenitu SR, a v konečnom dôsledku aj jej obranyschopnosť. Ministerstvo obrany SR v tomto smere plne rešpektuje Ústavu SR a právny poriadok SR, ktorý Ministerstvu obrany SR aj v tomto prípade neumožňuje konať inak, než v jeho súlade.

Vo vzťahu k obdobným zmluvám, ktoré majú USA uzatvorené s inými štátmi Vám odporúčam obrátiť sa na Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR ako gestora dojednávania dohody o obrannej spolupráci za SR.

Vážená pani poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky,

o vyššie uvedených skutočnostiach som osobne informoval aj členov Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti počas jeho 63. schôdze konanej 2. apríla 2019, pričom uvedený výbor vzal tieto informácie svojim uznesením č. 178 na vedomie. V súvislosti s problematikou *Dohody o obrannej spolupráci*, sa zároveň 8. apríla 2019 na pôde Ministerstva obrany SR uskutočnil poslancský prieskum s cieľom informovať členov výboru o úkonoch, ktoré boli zo strany Ministerstva obrany SR v tejto veci vykonané.

S úctou

Vážená pani
Katarína CSÉFALVAYOVÁ
poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky
Bratislava